

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 9Co/92/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8113220108
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 11. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Milan Šebeň
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8113220108.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Milana Šebeňa a sudcov JUDr. Romana Tótha a JUDr. Mareka Košču, v právnej veci žalobcu: M. L., nar. XX.X.XXXX, bytom O. XX, štátny občan SR, právne zastúpeného advokátkou JUDr. Katarínou Leškovou, so sídlom Prešov 080 01, Plzenská 2, proti žalovanému: Rapid life životná poisťovňa, a.s., so sídlom Košice 040 71, Garbiarska 2, IČO: 31 690 904, právne zastúpeného spoločnosťou Advokátska kancelária JUDr. Daniel Blyšťan s.r.o., so sídlom Košice 040 01, Rastislavova 68, IČO: 47 231 785, o zrušenie rozhodcovského rozsudku, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 14C/181/2013-166 zo dňa 21.5.2014, takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok súdu prvého stupňa.

N e p r i z n á v a účastníkom náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Prvostupňový súd napadnutým rozsudkom zrušil rozsudok Arbitrážneho súdu Košice, so sídlom Alžbetina 41, Košice, sp. zn. 3C/1849/2012 zo dňa 19.1.2012. Súčasne odložil vykonateľnosť rozhodcovského rozsudku Arbitrážneho súdu Košice, so sídlom Alžbetina 41, Košice, sp. zn. 3C/1849/2012 zo dňa 19.1.2012 do právoplatného rozhodnutia vo veci samej.

Po vykonanom dokazovaní vzal za preukázané, že dňa 24.2.2008 bola medzi účastníkmi uzavretá poisťná zmluva č. 4467000001. Uvedená zmluva je spotrebiteľskou zmluvou podľa všeobecných ustanovení Občianskeho zákonníka. Zo zmluvy je zrejmé, že žalovaný ako poisťovateľ konal v rámci predmetu svojej činnosti a žalobca je spotrebiteľom, keď uzavrel zmluvu ako fyzická osoba. Poisťná zmluva bola vyplnená na vopred pripravenom predtlačenom tlačive žalovaného a VPP, ktoré sú v súlade s ustanovením § 788 ods. 3

Občianskeho zákonníka súčasťou zmluvy, predstavovali taktiež formulárové tlačivo, ktoré žalobca nemohol žiadnym spôsobom meniť, teda ani ovplyvniť jeho obsah. Rozhodcovská doložka je formulovaná vo Všeobecných poisťných podmienkach (VPP) k poisťnej zmluve, v časti XV. - ROZHODCOVSKÉ KONANIE, ktoré predstavujú rozsiahly text písaný malými písmenami na 12-tich stranách. Z časti XV. bod 1/, 2/ a 8/ VPP vyplýva, že poisťovňa a poisťník sa dohodli, že: 1./ všetky vzájomné spory sa rozhodnú v rozhodcovskom konaní pred rozhodcovským súdom. Rozhodcovské konanie sa zásadne riadi zákonom č. 244/2002 Z. z. s výlukami a odchýlnou právnou úpravou vykonanou týmto článkom, štatútom rozhodcovského súdu a jeho rokovacím poriadkom. 2./ Pokiaľ poisťovňa nepoverí osobitnú právnickú osobu zriadením alebo výberom špecializovaného stáleho rozhodcovského súdu, resp. nezriadi stály rozhodcovský súd, bude rozhodcovský súd vytvorený podľa potreby od prípadu k prípadu troma fyzickými osobami poverenými na výkon rozhodcu zo strany poisťovne. Pri posudzovaní platnosti rozhodcovskej doložky súd vychádzal z právnych záverov prijatých Najvyšším

súdom SR v rozhodnutiach sp. zn. 6MCdo/9/2012, sp. zn. 6Cdo/1/2012 a sp. zn. 6Cdo/3/2013. Súd mal za preukázané, že aj keby žalobca nebol podpísal osobitné dojednania č. XX/XXXX v poisťnej zmluve č. XXXXXXXXXXXX, platila by XV. časť VPP „rozhodcovské konanie“, z ktorej vyplýva, že spory medzi účastníkmi budú riešené výlučne cestou rozhodcovského súdu, pričom VPP sú s poukazom na ustanovenie § 788 ods. 3 OZ súčasťou zmluvy. Aj keby žalobca mal pred podpisom poisťnej zmluvy možnosť sa oboznámiť s VPP, resp. s osobitnými zmluvnými dojednaniaми, nemohol ovplyvniť obsah týchto zmluvných dojednaní. Z tohto dôvodu rozhodcovskú doložku nemožno považovať za individuálne dojednanú. Žalovaný ako dodávateľ nepreukázal opak. Preto sa zmluvné ustanovenia týkajúce sa rozhodcovskej doložky sa nepovažujú za individuálne dojednané. Podľa názoru súdu je nesporné, že v rámci rozhodcovského konania boli porušené všeobecne záväzné právne predpisy na ochranu práv spotrebiteľa, minimálne ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách v Občianskom zákonníku, konkrétne ustanovenia § 53 OZ. Už z tohto dôvodu je namieste žalobe vyhovieť podľa § 40 ods. 1, písm. j) zák. č. 244/2002 Z. z.. Zároveň mal súd za to, že v prejednávanej veci bola porušená zásada rovnosti účastníkov (§ 40 ods. 1, písm. h) zák. č. 244/2002 Z. z.), a to minimálne už pri výbere rozhodcu, s poukazom na to, že rozhodcovský súd vytvára podľa potreby od prípadu k prípadu poisťovňa, t. j. žalovaný, bez akejkoľvek možnosti poisníka, t. j. žalobcu ovplyvniť kreovanie tohto orgánu. Pritom už samotná táto skutočnosť zakladá značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. V tejto súvislosti súd poukázal na nález Ústavného súdu ČR sp. zn. IV.ÚS 2735/2011 zo dňa 3.4.2012. V súvislosti s nerovnováhou práv a povinností účastníkov konania súd poukázal aj na nález Ústavného súdu ČR sp. zn. II.ÚS 2164/2010. Podmienky ustanovenia rozhodcu musia garantovať rovnaké zaobchádzanie, čo vo vzťahu spotrebiteľ - podnikateľ znamená zvýšenú ochranu slabšej strany, teda spotrebiteľa. Súd poukázal na rokovací poriadok arbitrážneho súdu, z ktorého jednoznačne vyplýva znevýhodnené postavenie spotrebiteľa oproti konaniu pred všeobecným súdom. Jedná sa napr. o zásadu písomnosti rozhodcovského konania s tým, že spotrebiteľ síce môže žiadať nariadenie pojednávania, ale len za poplatok 36,- eur. Taktiež musí platiť aj paušál na správne náklady, ktorý je odstupňovaný podľa hodnoty sporu od 84,- do 6.000,- eur. Podanie odporu voči rozhodcovskému rozsudku je limitované neprimerane krátkou 5-dňovou lehotou. Fikcia o doručení rozsudku sa uplatňuje aj v prípade, ak sa adresát nezdržuje na adrese doručovania. V prípade procesných úkonov, je podmienka prijatia návrhu zaplatiť príslušný poplatok (v prípade podania odporu je to suma 72,- eur). Nie je upravená možnosť oslobodenia od platenia poplatkov v prípade hmotnej núdze spotrebiteľa. Teda aj tieto skutočnosti jednoznačne zakladajú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Okolnosť, či v danom prípade žalobca podpísal osobitné zmluvné dojednania, nie je právne relevantná, keďže aj v prípade, že by osobitné dojednania nepodpísal, platila by časť XV. VPP, teda to, že všetky vzájomné spory a sporné nároky účastníkov budú riešené pred rozhodcovským súdom. Z týchto dôvodov súd považoval dojednanie rozhodcovskej doložky za neprijateľnú a teda neplatnú zmluvnú podmienku s poukazom na ustanovenie § 40 ods. 1 písm. c) zákona č. 244/2002 Z. z. a rozhodcovský rozsudok Arbitrážneho súdu Košice, sp. zn. 3C/1849/2012 zo dňa 19.1.2012, zrušil.

Výrok rozsudku o odklade vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku nebol odôvodnený.

Ďalším výrokom rozsudku súd zamietol návrh žalovaného na prerušenie konania. Ako dôvod uviedol, že žalovaným predložený nález Ústavného súdu SR sp. zn. II:ÚS 499/2012 zo dňa 10.7.2013, ktorý žalovaný pripojil k svojmu procesnému návrhu, sa týka iba procesných nedostatkov postupu všeobecných súdov v súvislosti so zásadou kontradiktórnosti. Ústavný súd sa otázkou platnosti rozhodcovskej doložky nezaoberal. Ďalším nálezom Ústavného súdu SR I.ÚS 38/13-50 zo dňa 24.10.2013 označil sporné rozhodnutie za ojedinelé, vybočujúce z inak konštantnej rozhodovacej činnosti Ústavného súdu.

Posledným výrokom rozsudku bola žalovanému uložená povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania v sume 135,76 eur na účet právnej zástupkyne žalobcu v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

Súd toto svoje rozhodnutie zdôvodnil úspechom žalobcu. Náhrada trov konania pozostáva z trov právneho zastúpenia za 2 úkony právnej služby, a to za prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie žaloby, každý úkon po 60,07 eur plus režijný paušál 2x 7,81 eur, t. j. spolu 135,76 eur.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný. Navrhol napadnutý rozsudok v celom rozsahu zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Ako dôvod uviedol, že žaloba o zrušenie rozhodcovského rozsudku podlieha poplatkovej povinnosti. Na tom nič nemení skutočnosť, že ako žalobca vystupuje subjekt, ktorý by v konaní vo veci samej mal postavenie spotrebiteľa. Tým súd porušil zásadu rovnosti účastníkov, preto je celé konanie zmätočné. Súd vec nesprávne skutkovo aj právne posúdil. Rozhodcovská doložka bola v danom prípade dohodnutá individuálne, na dôkaz čoho žalovaný pripojil viaceré listinné dôkazy. Rozhodcovská doložka je formulovaná len v Osobitných zmluvných dojednaniach a tieto dojednania sú opatrené osobitným podpisom oboch zmluvných strán. Žalobca mohol podmienku - rozhodcovskú doložku ovplyvniť tak, že by nepodpísal osobitné zmluvné dojednanie obsahujúce rozhodcovskú doložku. Súd sa vôbec nevyporiadal s otázkou individuálnosti dojednania rozhodcovskej doložky v osobitných zmluvných dojednaniach. Táto rozhodcovská doložka by mohla byť považovaná za neprijateľnú zmluvnú podmienku, len ak by spôsobovala hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán. Časť XV. VPP musí súd vnímať len v súvislosti s existenciou osobitného právneho úkonu - uzavretia rozhodcovskej doložky. Aj následne, aj keď túto podmienku žalobca už prijal, mohol ju dodatočne opätovne odmietnuť v súlade s Dodatkom č. 2 k VPP. Súd ohľadom Dodatku č. 2 neuviedol žiadne závery a preto je rozsudok nepreskúmateľný. Dodatkom č. 2 dal žalovaný klientom možnosť, že raz individuálne dojednanú podmienku - rozhodcovskú doložku opätovne ovplyvniť tak, že už ju vylúčia zo vzťahu so žalovaným. Žalobca teda mohol dvakrát túto podmienku neprijať, a to prvýkrát hneď po podpise poistnej zmluvy, keď ju vôbec nemusel podpísať a druhýkrát dodatočne ju mohol odmietnuť, aj keď ju predtým aj prijal. Žalobca bol v čase uzatvárania poistnej zmluvy preukázateľne informovaný o tom, čo obnáša mimosúdne riešenie sporov podľa zákona č. 244/2002 Z. z., a to zo strany sprostredkovateľa poistenia postupom podľa zákona č. 340/2005 Z. z.. O tom svedčí „Záznam o požiadavkách a potrebách klienta“ podpísaný žalobcom a sprostredkovateľom poistenia. Tento záznam obsahoval aj poučenie klienta o niektorých aspektoch súvisiacich s poistením, najmä v súlade s § 10 ods. 13 zákona č. 340/2005 Písomné poučenie klienta, okrem iného aj o osobitných predpisoch upravujúcich mimosúdne vyrovnanie sporov a konkrétne využitie inštitútu rozhodcovského konania v zmysle zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní a Všeobecných poistných podmienok poisťovne. Písomný prejav vôle žalobcu, ktorej obsahom bolo individuálne dojednanie rozhodcovskej doložky, je platný podľa § 40 ods. 3 OZ. V tejto súvislosti poukázal žalovaný na rozsudok Najvyššieho súdu SR z 31.7.2012 sp. zn. 3Cdo 81/2011 a uznesenie sp. zn. 7MCdo 12/2011. Žalovaný formálne pripravil právnu dokumentáciu potrebnú na uzatvorenie poistnej zmluvy, ako aj na písomné podchytenie prípadného individuálneho dojednania so žalobcom, pričom s týmito dokumentami disponovala sprostredkovateľka poistenia - vlastná matka žalobcu. Pre činnosť sprostredkovateľa bol v tom čase záväzný zákon č. 340/2005 Z. z.. V zmysle § 10 ods. 13 písm. e) tohto zákona bol sprostredkovateľ poistenia povinný pred uzavretím poistnej zmluvy oznámiť žalobcovi osobitné predpisy upravujúce mimosúdne vyrovnanie sporov vyplývajúcich zo sprostredkovania poistenia, pričom podľa § 10 ods. 19 citovaného zákona tieto informácie musia byť „...plné, presné, pravdivé a zrozumiteľné, poskytnuté v úradnom jazyku...“. Napokon, ak by aj žalobca nebol osobitne písomne pred uzavretím poistenia upozornený, vyslovene na zákon č. 244/2002 Z. z., podľa § 2 ods. 1 zákona č. 1/1993 Z. z. o Zbierke zákonov platí, že: „O všetkom, čo bolo v Zbierke zákonov uverejnené, platí domnienka, že dňom uverejnenia sa oznámil každému, koho sa to týka; domnienka o znalosti vyhlásenia všeobecne záväzných právnych predpisov je nevyvrátiteľná“. Smernica ES o nekalých obchodných praktikách 2005/29/ES zavádza aj pojem tzv. priemerný spotrebiteľ. Podľa článku 5 ods. 2 je „nekalou obchodnou praktikou taká obchodná praktika, ktorá je v rozpore s požiadavkou náležitej profesionálnej starostlivosti a podstatne narušuje alebo je schopná narušiť ekonomické chovanie priemerného spotrebiteľa, ktorý je jej pôsobeniu vystavený alebo ktorému je určená“. Z Preambuly Smernice je zrejmé, že sa chápe priemerný spotrebiteľ ako taký, ktorý má „dostatok informácií a je v rozumnej miere pozorný a opatrný, a to všetko z ohľadu na sociálne, kultúrne a jazykové faktory“. Konanie žalobcu je v zmysle Smernice možné posúdiť ako nepozorné, neopatrné, ľahkovážne, t. j. také, ktoré nepožíva ochranu. Žalovaný pri uzatváraní poistnej zmluvy vytvoril žalobcovi dostatok priestoru a možnosť na výber, či osobitné zmluvné dojednania (vrátane rozhodcovskej doložky) svojím podpisom prijme alebo nie a tým bol naplnený základný zmysel a účel § 53 ods. 2 OZ zabrániť tomu, aby bol spotrebiteľ nútený pristúpiť k zmluvnému dojednaniu, s ktorým nesúhlasil ani preto, že je neoddeliteľnou súčasťou zmluvy, ktorú chce uzavrieť, avšak nie je mu daná možnosť ovplyvniť obsah tohto dojednania, napr. od zmluvy oddeliť alebo zmluvu podpísať bez takéhoto dojednania. Súd nevykonal test primeranosti podmienky, aký je vyžadovaný v Smernici 93/13/EHS a následne v rozhodnutí C-237/02, bod 19, 21, 22 a 25, resp. C-453/10 bod 5, 44, či C-76/10 bod 59. Test primeranosti podmienky sa hodnotí v zmysle článku 4

Smernice 93/13/EHS. Aby bolo dojednanie považované za neprimerané, nepostačí, aby z neho vyplývala len nerovnosť v právach a povinnostiach, ale aby táto nerovnosť bola značná. Z uvedeného plynie, že najsamprv je nutné definovať rovnosť v právach a povinnostiach, potom nerovnosť a následne nerovnosť takej intenzity, ktorú je možné označiť za neúnosnú, a teda za značnú (hrubú). Test primeranosti podmienky bol zvýraznený v prípade C-237/02. V dôsledku využitia dohody o rozhodcovskom konaní obsiahnutej v poisťnej zmluve žalobcu, došlo k zníženiu predpokladaných tzv. gama nákladov zahrnutých do ceny poistenia pre spotrebiteľa (poistného) a teda ku získaniu materiálnej výhody pre spotrebiteľa ako zrkadlový odraz tejto okolnosti. Vymáhanie dlžného poistného, resp. iných pohľadávok z poistenia (ako napr. tejto, ktorej cieľom bolo znížiť tzv. ? obstarávacie náklady na poistenie, tiež zahrnuté do ceny poistenia pre spotrebiteľa), je veľmi logickou, zákonnou a ekonomicky obhájiteľnou obchodnou politikou, ktorá má aj nereálny rozmer, pretože efektívne nakladanie s pohľadávkami je činnosťou, z ktorej majú výhody klienti poctivo dodržiavajúci zmluvné záväzky. Napadnutý rozsudok sa stotožňuje s právnymi názormi Najvyššieho súdu SR, ktoré sú v rozpore s Ústavou SR, čo vyslovil Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom náleze zo dňa 10.7.2013 sp. zn. II.ÚS 499/2012. Prvostupňový súd úplne nesprávne vyložil a aplikoval právny predpis. K žiadnemu poškodeniu procesných práv žalobcu v rozhodcovskom konaní nedošlo a nebola porušená ani rovnosť účastníkov v rozhodcovskom konaní. Žalobca ako spotrebiteľ mal v rozhodcovskom konaní nepochybne vo všeobecnosti zaručené procesné práva porovnateľné s konaním, ktoré by prichádzalo do úvahy v prípade, ak by nebol viazaný rozhodcovskou doložkou. Avšak v prípade II.ÚS 2164/10 mal rozhodcovský súd podľa predmetnej rozhodcovskej doložky rozhodovať iba podľa zásad spravodlivosti, pričom ústne konanie bolo vyslovene vylúčené, ale predovšetkým predmetná rozhodcovská doložka nebola dojednaná individuálne, ale bola súčasťou zmluvy, ktorú musel spotrebiteľ ako celok prijať alebo odmietnuť, čo však nie je prípad prejednávany v tomto konaní. Názor prvostupňového súdu, že Rokovací poriadok znevýhodňuje spotrebiteľa oproti súdnemu konaniu, je nesprávny a nepodložený a vychádza z nesprávneho názoru, že všetky práva účastníkov by mali byť rovnaké, ako sú podmienky stanovené v občianskom súdnom konaní. Porovnávanie O.s.p. a Rokovacieho poriadku arbitrážneho súdu nemôže zodpovedať otázku podmienok rovnakého zaobchádzania, či podmienku zachovania rovnosti práva účastníkov. Ak by mali byť procesné podmienky rovnaké, tak by sa stratil zmysel arbitrážnych súdov, v ktorých cieľom je, okrem iného aj poskytnutie alternatívneho, efektívnejšieho a rýchlejšieho rozhodovania v sporoch. K porušeniu podmienok rovnakého zaobchádzania by mohlo dôjsť len vtedy, ak by napr. spotrebiteľ nemal v rovnakom procesnom postavení rovnaké postavenie ako dodávateľ, resp. ak by súd inak vyhodnocoval dôkazy predkladané spotrebiteľom, než dôkazy predkladané dodávateľom, či inak narušal zásadu rovnosti s účastníkmi. Kreácia rozhodcov rozhodcovského súdu nie je v rozpore so Zákonom o rozhodcovskom konaní a zároveň nespôsobuje hrubý nepomer v právach a povinnostiach zmluvných strán. Je bežné, že rozhodcovia sa vytvárajú ad hoc pre daný prípad spôsobom, ktorý si zmluvné strany dohodnú. Nie je žiadnym porušením rovnosti, ak pred samotným rozhodnutím rozhodcovského orgánu niektorá strana sa obráti na druhú stranu so žiadosťou o kreovanie rozhodcovského súdu, ktorý by rozhodol. Rovnako mohol a mal vstupovať aj spotrebiteľ v tomto prípade, ak by chcel riešiť spory s terajším žalobcom v rozhodcovskom konaní. Je úplne jednoznačné, že pri využívaní práva voľby rozhodcu bude mať toto právo len jedna strana, čo je aj logické, že napríklad dlžník nikdy nebude mať záujem na kreácii súdu, ktorý by mohol uložiť nejakú povinnosť. Navyše v danom prípade rozhodcovský súd nebol kreovaný žalovaným, ale žalovaný poveril v zmysle dohodnutej rozhodcovskej doložky osobitnú právnickú osobu výberom rozhodcovského súdu, a teda nemohlo dôjsť k žiadnemu porušeniu rovnosti pri výbere rozhodcu. Súd opomenul svoju procesnú povinnosť vyplývajúcu z ustanovenia § 118 ods. 2 O.s.p.. Neuvedol, ktoré skutkové tvrdenia ostali sporné a teda z postupu súdu žalovaný nemohol vytušiť, že súd zastáva názory, aké sú prezentované v písomnom vyhotovení rozsudku, a teda že súd nebude vychádzať z písomných listinných dôkazov. Na prvom stupni teda žalovaný nemal možnosť sa so spornými otázkami dôrazne vysporiadať. V tomto zmysle žalovaný namieta odňatie možnosti konať pred súdom. Rozsudok má i ďalšiu vadu, a to konkrétne vadu v petite. V tejto súvislosti žalovaný poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 27.2.2012 sp. zn. 4Cdo 144/2011. Žalobcom navrhnutý žalobný návrh je neúplný a nesprávny z hľadiska § 40 v spojení s § 43 zákona č. 244/2002 Z. z.. Výrok súdneho rozhodnutia totiž musí dať odpoveď nielen na otázku, či je alebo nie je rozhodcovský rozsudok zrušený, ale najmä z akého dôvodu k jeho zrušeniu došlo. Od dôvodu zrušenia závisí podľa § 43 zákona č. 244/2002 Z. z. ďalší postup v konaní o merite rozhodcovského konania.

Žalobca sa k podanému odvolaniu nevyjadril.

Odvolačný súd preskúmal napadnutý rozsudok na neverejnom zasadnutí, a teda bez toho, aby nariadil odvolacie pojednávanie, na ktorom by zopakoval, či doplnil dokazovanie vykonané súdom prvého stupňa. Právnym dôsledkom takéhoto preskúmania veci je viazanosť odvolacieho súdu skutkovým stavom zisteným súdom prvého stupňa. Táto viazanosť sa však netýka právneho posúdenia preskúmanej veci (§ 213 ods. 1, 3, 4, 5 a § 214 ods. 2 O.s.p.). Nakoľko rozsudok vo veci samej musí byť verejne vyhlásený, bol termín verejného vyhlásenia rozsudku uverejnený v zákonom stanovenej lehote na úradnej tabuli súdu a na internete (§ 156 ods. 1, 3 O.s.p.). Vychádzajúc z petitu podaného odvolania bol týmto odvolaním napadnutý celý rozsudok, vrátane výroku o odložení vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku Arbitrážneho súdu Košice do právoplatného rozhodnutia vo veci samej. Aj keď dôvody odvolania sa nezmieňujú o tomto výroku rozsudku, je možné konštatovať, že odvolaním bol napadnutý celý rozsudok súdu prvého stupňa.

Pri preskúvaní napadnutého rozsudku bol odvolací súd viazaný dôvodmi podaného odvolania do tej miery, že nebol oprávnený tento rozsudok preskúmať z iných dôvodov, než ktoré boli výslovne uvedené v podanom odvolaní. Výnimkou by mohli byť len vady konania, pokiaľ by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 212 ods. 1, 3 O.s.p.). Po takomto preskúvaní napadnutého rozsudku, ako aj konania, ktoré mu predchádzalo, dospel odvolací súd k záveru, že odvolanie žalovaného v konečnom dôsledku nie je opodstatnené. Prvostupňový súd v dostatočnom rozsahu preskúmal skutkový stav a zo zistených skutočností vyvodil v konečnom dôsledku správne a skutkové závery, ktoré po právnej stránke aj právne, hoci len neúplne, vyhodnotil. Odvolací súd si osvojuje dôvody prvostupňového rozhodnutia len na ich doplnenie dodáva:

Pre rozhodnutie v preskúmanej veci je právne významné, že poisťná zmluva bola uzavretá dňa 24.2.2008, pričom jej súčasťou boli Všeobecné poisťné podmienky, ďalej len VPP zo dňa 21.5.2007. Tieto funkčné podmienky boli doplnené Dodatkom č. 2 zo dňa 15.12.2008. Ďalšou dôležitou skutočnosťou je to, že predmetom rozhodcovského konania nebolo zaplatenie poisťného terajším žalobcom, či zaplatenie plnenia z poisťnej zmluvy terajším žalovaným, ale zaplatenie osobitnej pohľadávky terajšieho žalovaného voči terajšej žalobkyni, ktorá zodpovedá nákladom poisťovne vynaložených na uzavretie (sprostredkovanie) poistenia.

Vychádzajúc zo zisteného skutkového stavu prvostupňový súd správne vyriešil otázku platnosti rozhodcovskej doložky, keď dospel k záveru, že zmluvná podmienka obsahujúca rozhodcovskú doložku v článku XV. VPP, ako aj v Osobitných zmluvných dojednaniach v ods. 3, je neprijateľná, a teda neplatná. Preto bol daný zákonný dôvod pre zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa § 40 ods. 1 písm. c) zákona č. 244/2002 Z. z.. Z takto zisteného skutkového stavu je namieste právny záver, že rozhodcovský súd vydal svoj rozsudok na základe neplatnej rozhodcovskej doložky.

Pri posudzovaní spotrebiteľských zmlúv je potrebné si uvedomiť, že nie je dôležité to, že spotrebiteľ zmluvu podpísal a s podmienkami súhlasil. Ustanovenie zmluvných podmienok, ktoré sú formulárove predtlačené a neumožňujú jednoznačne slabšej strane (spotrebiteľovi) ich verifikáciu, predstavuje možnosť vyvolania nepriaznivých následkov na strane spotrebiteľa (nález Ústavného súdu ČR III.ÚS 562/2012 zo dňa 24.10.2013, I.ÚS 199/2011). Tento uhol pohľadu spočívajúci v rozhodujúcom princípe, ako princípe ochrany práva spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany, je rozhodujúci pri spotrebiteľských právnych vzťahoch. Ani argumentácia žalovaného o vylúčení posudzovania neprijateľných zmluvných podmienok v poisťných zmluvách neobstojí.

Odvolačný súd nepovažuje za opodstatnený odvolací dôvod týkajúci sa tvrdenia o individuálnom dojednaní rozhodcovskej doložky. Pôvodné nedostatky dojednávania (nemožnosť výberu pri podpisovaní rozhodcovskej doložky) boli síce napravené Dodatkom č. 2 k Všeobecným poisťným podmienkam - ďalej VPP, ktorý bol prijatý dňa 15.12.2008, avšak len čiastočne. V súlade s článkom XVII. bod 7 písm. d) pôvodných VPP zo dňa 21.5.2007, zmeny VPP, Osobitných poisťných podmienok, ich dodatkov a doplnkov, sú účinné ich vyhlásením prostredníctvom zverejnenia na internetovej stránke www.pesp.sk <<http://www.pesp.sk>>. Poisťovňa má len právo (a teda nie povinnosť) informovať poisteného o takejto zmene písomne, alebo SMS (časť II. článok XV. bod 13 VPP z 21.5.2007).

Dodatkom č. 2 z 15.12.2008 bola zmenená XV. časť VPP bod 9 a časť XVII. bod 11a, podľa ktorého „pokiaľ poistenec uzavrel poisťnú zmluvu po 21.5.2007 a pokiaľ k právnomu režimu podľa XV. časti týchto

VPP, podpisom VPP a zároveň podpisom bodu 2 Osobitných zmluvných dojednaní pristúpil, má právo XV. časť týchto VPP odmietnuť v lehote 30 dní od vydania Dodatku č. 2, t. j. od 15.12.2008.

V preskúmvanej veci majú Všeobecné poisťné podmienky písomnú formu, pričom boli oboma stranami podpísané. Tieto Všeobecné poisťné podmienky tvoria súčasť písomne uzavretej poisťnej zmluvy (§ 788 ods. 3 Občianskeho zákonníka).

Pre právne úkony týkajúce sa poistenia je potrebná písomná forma, ak nie je v Občianskom zákonníku alebo v poisťných podmienkach ustanovené inak (§ 791 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

V dôsledku tejto úpravy došlo k účinnej zmene dohodnutého znenia VPP uverejnením Dodatku č. 2 na internetovej stránke žalovaného, keďže takúto formu zmeny pripúšťali VPP v znení platnom v čase uzavretia zmluvy.

Zo spisu nevyplýva, že by žalobca odmietol článok XV. VPP. Napriek tomu, že takúto možnosť dostal a od rozhodcovskej zmluvy včas neodstúpil (neodmietol), nedošlo ani dodatočne po uzavretí zmluvy k individuálnemu dojednaniu tejto rozhodcovskej doložky. Žalovaný totiž nepreukázal, že žalobca bol dostatočne poučený a informovaný o právnych a ekonomických dôsledkoch dojednania rozhodcovskej doložky. Poučenie spotrebiteľa o dôsledkoch uzavretia rozhodcovskej doložky musí byť formulované tak jasne a zrozumiteľne, aby priemerný spotrebiteľ bol schopný posúdiť procesné a hospodárske dôsledky, ktoré z takéhoto dojednania pre neho vyplývajú.

Preskúmvaná poisťná zmluva je nepochybne zmluvou spotrebiteľskou. V zmysle § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy, ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenie dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa považuje za individuálne dojednané. V dôsledku toho dôkazné bremeno na preukázanie toho, že zmluvné ustanovenie dohodnuté medzi žalobcom a žalovaným bolo dojednané individuálne, je na žalovanom ako dodávateľovi. V prípade tzv. formulárových zmlúv navyše platí, že aj keď spotrebiteľ mal možnosť sa oboznámiť s obsahom týchto zmlúv, je podstatné čo, či mohol ovplyvniť aj ich obsah. Aj v tejto časti spočíva dôkazné bremeno na dodávateľovi. Pritom nie je rozhodujúce, na akom mieste zmluvy alebo zmluvných podmienok sa nachádza rozhodcovská doložka.

Napriek možnosti odstúpiť od rozhodcovskej doložky vytvorenej Dodatkom č. 2, sa odvolací súd stotožňuje so záverom napadnutého rozsudku, že rozhodcovská doložka v preskúmvanej veci nebola dojednaná individuálne. Jedná sa o dôsledok skutočnosti - hrubého nepomeru v ekonomickom a právnom postavení účastníkov v neprospech žalobcu ako spotrebiteľa. Žalovaný nepreukázal, že by žalobcu poučil o právnych a ekonomických dôsledkoch uzavretia rozhodcovskej zmluvy v rozsahu požadovanej Smernice a preto nie je možné považovať dojednanie rozhodcovskej doložky v preskúmvanej veci za individuálne v zmysle § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Na veci nič nemení skutočnosť, že nedostatok poučenia ide na vrub sprostredkovateľa poistenia, ktorým bola v preskúmvanej veci matka žalobcu. Porušenie povinnosti sprostredkovateľa vyplývajúcej zo zákona a požadovaných žalovaným pri školení sprostredkovateľov, je dôvodom pre uplatňovanie si práv zodpovednosti medzi žalovaným a sprostredkovateľom. Nemá však žiaden vplyv na vzťah žalobcu a žalovaného.

V náleze Ústavného súdu ČR sp. zn. II.ÚS 2164/10 sa uvádza, že rozhodcovské konanie musí zaručovať procesné práva porovnateľné s konaním, ktoré by bolo na mieste v prípade, ak by spotrebiteľ neuzavrel rozhodcovskú doložku (napr. ústnosť, priamosť konania, odvolacia inštancia, absencia iných prekážok v uplatnení spotrebiteľských práv). Podmienky ustanovenia rozhodcu a dohodnuté podmienky procesného charakteru musia garantovať rovnaké zaobchádzanie, čo vo vzťahu spotrebiteľ - podnikateľ znamená zvýšenú ochranu slabšej strany, teda spotrebiteľa. Uplatňovanie nárokov zo spotrebiteľskej zmluvy, či v rozhodcovskom konaní alebo v konaní pred všeobecným súdom, je svojím charakterom sporom zo spotrebiteľskej zmluvy. Preto aj v konaní o zrušení rozhodcovského rozsudku tento charakter musí mať súd na zreteli.

Vyhodnotenie hrubého nepomeru v právach a povinnostiach účastníkov rozhodcovského konania je treba zohľadniť nielen rozdiely v právnom postavení, ale aj ekonomické dôsledky uzavretia

rozhodcovskej doložky, resp. zmluvy. Ako vyplýva z Rokovacieho poriadku rozhodcovského súdu, je spotrebiteľ v postavení odporcu povinný zaplatiť poplatok za návrh na ústne prejednanie veci, za preskúmanie námietky nedostatku právomocí rozhodcovského súdu, ako aj za návrh, aby sa pojednávanie uskutočnilo v inom meste, ako v Košiciach. Trovy konania pred rozhodcovským súdom sú tvorené, okrem iného poplatkom za konanie pred rozhodcom, zo správnych nákladov rozhodcovského súdu a z osobitných nákladov súdu, z paušálnych náhrad za právne zastúpenie protistrany advokátom, z vlastných nákladov účastníkov, z poplatku pri preskúmaní rozhodcovského rozsudku, z poplatku za nahliadnutie a manipuláciu so spisom, z poplatku za konanie o oslobodení od platenia poplatkov.

Naviac pri porovnaní procesných práv a povinností účastníkov je možné konštatovať, že v priebehu rozhodcovského konania sa žalovaným účastníkom nedostáva ochrany poskytovanej inak vo forme ústneho pojednania veci na pojednávaní, ani práva podať riadny opravný prostriedok proti rozhodnutiu vo veci samej. Podobne aj lehota na podanie odporu proti rozhodcovskému rozsudku v skrátanom konaní je len 5 dní, kým odpor proti platobnému rozkazu v súdnom konaní možno podať na všeobecnom súde v lehote 15 dní. Po spojení oboch týchto rozdielov - ekonomického aj procesného je možné konštatovať, že dojednanie rozhodcovskej doložky (zmluvy) spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán, a to v neprospech spotrebiteľa, v danom prípade žalobcu.

Základným bodom obrany žalovaného je jeho odkaz na 19. odôvodnenie Smernice Rady (ES) č. 93/13/EHS. Devätnásť a dvadsiate odôvodnenie smernice sú formulované takto:

„keďže na účely tejto smernici sa hodnotenie nekalého charakteru netýka podmienok, ktoré popisujú hlavný predmet zmluvy, ani vzťah kvalita/cena tovaru alebo dodávaných služieb; keďže hlavný predmet zmluvy a vzťah cena/kvalita môže byť napriek tomu braný do úvahy pri hodnotení primeranosti ostatných podmienok;

keďže zámerom je medzi inými, aby poistné zmluvy, v ktorých podmienky definujú alebo popisujú poistné riziko a zodpovednosť poisťovateľa, neboli podriadené takémuto hodnoteniu, pokiaľ sa tieto obmedzenia neberú do úvahy pri výpočte poistného plateného spotrebiteľom; keďže zmluvy by mali byť vypracované zrozumiteľne, mal by spotrebiteľ skutočne príležitosť preskúmať všetky podmienky a ak má pochybnosti, mal byť platiť výklad najpriaznivejší pre spotrebiteľa“ (rozsudok Súdneho dvora - tretia komora z 23.4.2015 C-96/14 bod 3).

Podľa bodu 35 odôvodnenia tohto rozsudku, podmienky (v poistných) zmluvách, ktoré definujú alebo opisujú poistné riziko a zodpovednosť poisťovateľa, nemajú byť podriadené hodnoteniu nekalého charakteru, pokiaľ sa tieto obmedzenia neberú do úvahy pri výpočte poistného plateného spotrebiteľom.

Pri preskúmaní toho, či ide o zmluvnú podmienku, ktorá sa týka „hlavného predmetu zmluvy“ v zmysle článku 4 ods. 2 Smernice 93/13, treba prihliadať na povahu, všeobecnú štruktúru a ostatné ustanovenia zmluvy, ako aj na jej právny a vecný kontext (pozri rozsudok Kásler a Káslerné Rábai C-26/13, body 50 a 51), a (bod 37).

Vychádzajúc z tohto rozhodnutia nemajú byť podrobené hodnoteniu nekalého charakteru tie podmienky v poistných zmluvách, ktoré sa neberú do úvahy pri výpočte poistného plateného spotrebiteľom. Znamená to, že pokiaľ ide o podmienky, ktoré sa berú do úvahy pri výpočte poistného plateného spotrebiteľom, môžu byť podriadené hodnoteniu nekalého charakteru. Súdny dvor ponecháva posúdenie tohto bodu na vnútroštátny súd a pritom uvádza, že mu vzhľadom na povahu, všeobecnú štruktúru a ostatné ustanovenia zmluvy, ako aj jej právny a vecný kontext prislúcha určiť, či táto podmienka vymedzuje základný prvok celého zmluvného rámca, do ktorého patrí. Podmienky týkajúce sa hlavného predmetu poistnej zmluvy možno považovať za sformulované jasne a zrozumiteľne, ak sú pre spotrebiteľa zrozumiteľné nielen z gramatického hľadiska, ale zároveň transparentne opisujú konkrétne fungovanie poistného mechanizmu s prihliadnutím na zmluvný rámec, do ktorého patria, aby spotrebiteľ bol schopný na základe jasných a zrozumiteľných kritérií posúdiť hospodárske dôsledky, ktoré z toho pre neho vyplývajú. Pokiaľ to tak nie je, vnútroštátny súd môže posúdiť prípadný klamlivý charakter dotknutej podmienky (bod 50).

Možno teda konštatovať, že nekalosť zmluvnej podmienky sa preskúmava u poisťných zmlúv len v prípade, že zmluvná podmienka sa berie do úvahy pri výpočte poisťného plateného spotrebiteľom. Pritom podľa článku 4 bod 2 Smernice, hodnotenie nekalej povahy podmienok sa nevzťahuje ani v definícii hlavného predmetu zmluvy, ani na primeranú cenu a úhradu na jednej strane, ani na tovar alebo služby dodávané výmenným spôsobom na druhej strane, pokiaľ tieto podmienky sú zrozumiteľné. Nesmie ísť pritom o zmluvné podmienky, ktoré definujú poisťné riziko a zodpovednosť poisťovateľa.

Podľa oznámenia Národnej banky Slovenska zo dňa 22.11.2013 č. ODT-12690/2013, na otázku, či vstupuje prípadné dojednanie o rozhodcovskom konaní k poisťnej zmluve ako inkasný náklad do výpočtu poisťného, „na výpočet poisťného má teda vplyv každé také ustanovenie poisťných podmienok, ktoré ovplyvní výšku netto poisťného, alebo príslušných zložiek nákladov. Prípadná dohoda o rozhodcovskom konaní podľa zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov obsiahnutá v poisťnej zmluve, má ako prostriedok na efektívne vymáhanie dlžných pohľadávok z poisťnej zmluvy vplyv na inkasné náklady (náklady?). Náklady spojené s inkasom poistenia ovplyvňujú výšku poisťného nezávisle od toho, či ide o poistenie osôb (životné poistenie), alebo poistenie majetku (neživotné poistenie). Dohoda o rozhodcovskom konaní obsiahnutá v poisťnej zmluve preto vstupuje do výpočtu poisťného nezávisle od druhu poistenia, teda aj v prípade poistenia osôb“.

U poisťnej zmluvy hlavným predmetom plnenia je záväzok poisťovne na dohodnuté plnenie v prípade vzniku poisťnej udalosti a cenou plnenia je poisťné platené poisťníkom. Tak, ako bolo konštatované, dojednanie rozhodcovského konania má vplyv na výšku poisťného plateného poisťníkom. V dôsledku toho v súlade s uvedeným výkladom nepatria dojednania o rozhodcovskom konaní medzi tie zmluvné podmienky v poisťných zmluvách, ktoré nemajú byť podriadené hodnoteniu nekalého charakteru, t. j., ktoré by nebolo možné preskúmavať podľa ustanovení o spotrebiteľských zmluvách v § 52 až v § 54 Občianskeho zákonníka.

Vychádzajúc z týchto rozhodnutí, je možné konštatovať, že kým samotné poisťné platené spotrebiteľom nemôže byť v preskúmané z hľadiska nekalosti zmluvnej podmienky, dojednanie rozhodcovskej zmluvy, či rozhodcovskej doložky je takto preskúmateľné, v dôsledku čoho musí byť sformulované tak jasne a zrozumiteľne, aby priemerný spotrebiteľ bol schopný posúdiť hospodárske dôsledky, ktoré z takéhoto dojednania pre neho vyplývajú.

Zmluvné podmienky vzťahujúce sa na pojem „hlavný predmet zmluvy“ v zmysle ustanovenia článku 4 ods. 2 Smernice 93/13 sa musia chápať ako podmienky, ktoré upravujú základné plnenia tejto zmluvy a ktoré ju ako také charakterizujú (pozri rozsudok C-484/08 bod 34, C-26/13 bod 49). Naopak, na podmienky, ktoré majú vedľajšiu povahu vo vzťahu k podmienkam vymedzujúcim samotnú podstatu zmluvného vzťahu, by sa nemal vzťahovať pojem „hlavný predmet zmluvy“ v zmysle tohto ustanovenia (pozri rozsudok C-26/13 bod 50, ako aj C-143/13 bod 54). Pokiaľ ide o otázku, či sa podmienka týka hlavného predmetu poisťnej zmluvy, treba uviesť, že podľa judikatúry Súdneho dvora poisťovacia činnosť je charakterizovaná skutočnosťou, že poisťovateľ sa zaväzuje na základe predchádzajúcej platby poisťného poskytnúť poistenému v prípade, že dôjde k pokrytému riziku, plnenie dohodnuté pri uzatvorení zmluvy (rozsudky CPP, C-349/96 bod 17, C-240/99 bod 37, C-13/06 bod 10).

Rozsudok C-96/14 sa týka len tých zmluvných podmienok v poisťných zmluvách, ktoré definujú alebo opisujú poisťné riziko a zodpovednosť poisťovateľa.

Poisťné riziko definujú Všeobecné poisťné podmienky v II. časti, v článku 1 ako mieru pravdepodobnosti vzniku poisťnej udalosti vyvolaním poisťným nebezpečenstvom.

Dojednaná poisťná zmluva zo dňa 3.3.2008 je nepochybne zmluvou spotrebiteľskou. V zmysle § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy, ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenie dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažuje za individuálne dojednané. V dôsledku toho dôkazné bremeno na preukázanie toho, že zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi žalobkyňou a žalovanou boli dojednané individuálne, je na žalovanom ako dodávateľovi. V prípade tzv. formulárových zmlúv navyše platí, že aj keď spotrebiteľ mal možnosť sa s nimi oboznámiť pred podpisom zmluvy, je podstatné to, či

mohol ovplyvniť aj ich obsah. Aj v tejto časti spočíva dôkazné bremeno na dodávateľovi. Pritom nie je rozhodujúce, na akom mieste zmluvy alebo zmluvných podmienok sa nachádza rozhodcovská doložka.

Odvolací súd sa stotožňuje so záverom prvostupňového súdu, že rozhodcovská doložka v preskúmvanej veci nebola dojednaná individuálne. Na tom nemení nič ani skutočnosť, že žalobkyňa ako spotrebiteľ umiestňovala svoj podpis tak pod text Všeobecných poisťných podmienok a osobitne pod text Osobitných zmluvných dojednaní. Žalobkyni ako spotrebiteľovi nebola poskytnutá možnosť uzavrieť rozhodcovskú doložku súčasne s poisťnou zmluvou a ovplyvniť tak obsah zmluvných dojednaní tak, aby v prípade vylúčenia rozhodcovskej doložky s ním dodávateľ uzavrel samotnú poisťnú zmluvu.

Preskúmvaná rozhodcovská doložka (ktorá nebola individuálne dojednaná), naviac spôsobila nevyváženosť práv a povinností zmluvných strán v neprospech žalobkyne ako spotrebiteľa.

Pri posudzovaní spotrebiteľských zmlúv je potrebné si uvedomiť, že nie je dôležité to, že spotrebiteľ zmluvu podpísal a s podmienkami zmluvy súhlasil. Ustanovenia zmluvných podmienok, ktoré sú formulárove predtlačené a neumožňujú jednoznačne slabšej strane (spotrebiteľovi) ich modifikáciu, predstavujú možnosť vyvolania nepriaznivých následkov na strane spotrebiteľa (Nález Ústavného súdu ČR III.ÚS 562/12 zo dňa 24.10.2013, I.ÚS 199/11). Tento uhol pohľadu spočívajúci v rozhodujúcom princípe, a to princípe ochrany práva spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany, je rozhodujúci pri spotrebiteľských právnych vzťahoch. Keďže argumentácia žalovaného o vylúčení posudzovania neprijateľných zmluvných podmienok v poisťných zmluvách s ohľadom na článok 4 Smernice Rady 93/13/EHS neobstojí, pričom žalovaný nepreukázal, že by žalobkyňu poučil o právnych a ekonomických dôsledkoch uzavretia rozhodcovskej zmluvy v rozsahu požadovanom Smernicou, nie je možné považovať dojednanie rozhodcovskej doložky v preskúmvanej veci za individuálne v zmysle § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka.

Rozhodcovský súd si podľa rozhodcovskej doložky vybral sám žalovaný. Už táto okolnosť vyvoláva pochybnosti o nezáujatosti rozhodcovského súdu, keďže aj jeho činnosť má charakter podnikania. Aj Ústavný súd ČR v Náleze II.ÚS 2164/10 up dňa 1.11.2011 uviedol, že „v rozhodcovskom konaní ide o vyjasnenie a urovnanie zániku práv, ktoré sa realizujú činnosťou rozhodcu zastúpených strán, ktoré na rozhodcu zmluvou delegovali svoju vôľu. Preto rozhodcovské konanie nie je konaním súdneho typu, a to vedie k prísnejšiemu nazeraniu na rozhodcovskú doložku a jej náležitosti tak, aby nepredstavovali nepríjemné podmienky v spotrebiteľských zmluvách, a teda nevyvolávali nerovnováhu medzi účastníkmi konania a nevedli k značnej procesnej nevýhode jedného z účastníkov. Táto procesná nerovnováha môže spočívať aj v zbavení spotrebiteľa ochrany ustanovení právneho poriadku o ochrane spotrebiteľa, napríklad formou rozhodovania na základe zásad spravodlivosti. Ústavný súd ČR ďalej uviedol, že to, aby rozhodcovská doložka v spotrebiteľských zmluvách bola platne dojednaná, predpokladá predovšetkým transparentné pravidlá pre určenie rozhodcu“. V tejto súvislosti možno poukázať aj na ďalší Nález Ústavného súdu ČR IV.ÚS 2735/11 zo dňa 3.4.2012, v ktorom sa zdôrazňuje, že právo na zákonného sudcu zaručené v článku 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd sa primerane vzťahuje aj na rozhodcovské konanie. Ak sa výber rozhodcu neurčil podľa transparentných pravidiel, nemôže byť akceptovateľný ani výsledok tohto rozhodnutia.

V Náleze Ústavného súdu ČR II.ÚS 2164/10 sa ďalej uvádza, že „rozhodcovské konanie musí zaručovať procesné práva porovnateľné s konaním, ktoré by bolo namieste v prípade, ak by spotrebiteľ uzavrel rozhodcovskú doložku (napr. ústnosť, priamosť konania, odvolacia inštancia, absencia iných prekážok v uplatnení spotrebiteľských práv). Podmienky ustanovenia rozhodcu a dohodnuté podmienky procesného charakteru musia garantovať rovnaké zaobchádzanie, čo vo vzťahu spotrebiteľ - podnikateľ znamená zvýšenú ochranu slabšej strany, teda spotrebiteľa. Uplatňovanie nárokov zo spotrebiteľskej zmluvy, či už v rozhodcovskom konaní alebo v konaní pred všeobecným súdom, je svojím charakterom sporom zo spotrebiteľskej zmluvy. Preto aj v konaní o zrušení rozhodcovského rozsudku tento charakter musí mať súd na zreteli“.

Pôvodné nedostatky dojednávania (nemožnosť výberu pri podpísaní rozhodcovskej doložky), boli síce napravené Dodatkom č. 2 k Všeobecným poisťným podmienkam, ktorý bol prijatý dňa 15.12.2008. V

súlade s čl. XVII. bod 7d pôvodných Všeobecných poisťných podmienok zo dňa 21.5.2007 zmeny VPP, osobitných poisťných podmienok ich dodatkov a doplnkov sú účinné ich vyhlásením prostredníctvom zverejnenia na internetovej stránke www., resp. sk. Poisťovňa má len právo (a teda nie povinnosť) informovať poistníka o takejto zmene písomne alebo SMS, ak má telefón (časť I. článok 15 bod 13 VPP z 21.5.2007).

Dodatkom č. 2 z 15.12.2008 bola zmenená XV. časť VPP bod 9 a časť XVII. bod 11a, podľa ktorého pokiaľ poistník uzavrel poisťnú zmluvu po 21.5.2007 a pokiaľ k právnomu režimu podľa XV. časti týchto VPP podpisom VPP a zároveň podpisom bodu 2. Osobitných zmluvných dojednaní pristúpil, má právo XV. časť týchto VPP odmietnuť v lehote 30 dní od vydania Dodatku č. 2, t. j. od 15.12.2008.

V preskúmvanej veci majú Všeobecné poisťné podmienky písomnú formu, boli oboma stranami podpísané a tvoria súčasť písomnej poisťnej zmluvy (§ 788 ods. 3 Občianskeho zákonníka).

Pre právne úkony týkajúce sa poistenia je potrebná písomná forma, ak nie je v Občianskom zákonníku alebo v poisťných podmienkach ustanovené inak (§ 791 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

V dôsledku tejto úpravy došlo k účinnej zmene dohodnutého znenia VPP uverejnením Dodatku č. 2 na internetovej stránke žalovaného.

Zo spisu nevyplýva, že by žalobkyňa odmietla článok XV. VPP. Napriek tomu, že takúto možnosť dostala a od rozhodcovskej zmluvy včas neodstúpila (neodmietla), nedošlo ani dodatočne po uzavretí zmluvy, a teda ešte pred podaním návrhu na rozhodcovský súd, k individuálnemu dojednaniu tejto rozhodcovskej doložky. Žalovaný totiž nepreukázal, že žalobkyňa bola dostatočne poučená a informovaná o právnych a ekonomických dôsledkoch dojednania rozhodcovskej doložky.

Nedôvodná je obrana žalovaného poukazujúca na to, že zmluva bola uzatvorená prostredníctvom sprostredkovateľa poistenia. Zmluvný vzťah založený zmluvou o poistení sa týka vzťahu žalobkyne a žalovaného, a nie sprostredkovateľa poistenia. Žalovaný je povinný znášať právne dôsledky pochybení sprostredkovateľa pri uzatváraní poisťných zmlúv.

Splnená bola aj ďalšia podmienka neprijateľnosti zmluvnej podmienky, a to spôsobenie značnej nerovnováhy v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. V tejto súvislosti odvolací súd odkazuje na odôvodnenie napadnutého rozsudku, ktoré výstižne poukázalo na zjavnú ekonomickú nevýhodnosť vedenia sporu pred rozhodcovským súdom v porovnaní s konaním pred všeobecným súdom. Spotrebiteľ v postavení odporcu musí zaplatiť poplatok za nárok na ústne prejednanie veci, za preskúmanie námietky nedostatku právomocí rozhodcovského súdu, za návrh, aby sa pojednávanie uskutočnilo v inom meste ako v Košiciach. Trovy konania pred rozhodcovským súdom sú tvorené, okrem iného, poplatkom za konanie pred rozhodcom, z právnych nákladov súdu, osobitných nákladov súdu, paušálne náhrady za právne zastúpenie protistrany advokátom, vlastné náklady účastníkov, poplatok pri preskúvaní rozhodcovského rozsudku, poplatok za nahliadnutie a manipuláciu so spisom, poplatok za konanie o oslobodei od platenia poplatku. Navyše pri porovnaní procesných práv a povinností účastníkov je možné konštatovať, že v priebehu rozhodcovského konania sa žalovanému účastníkovi nedostáva ochrany poskytovanej inak vo forme ústneho prejednávania veci na pojednávaní, ani práva podať riadny opravný prostriedok proti rozhodnutiu vo veci samej. Lehota na podanie odporu proti rozsudku v skrátanom konaní je len 5 dní, kým proti platobnému rozkazu možno podať na všeobecnom súde odpor v lehote 15 dní. Po spojení oboch týchto rozdielov - ekonomického aj procesného, je možné konštatovať, že spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, v danom prípade žalobkyne.

Poisťná zmluva medzi účastníkmi bola v preskúmvanej veci uzavretá dňa 24.2.2008, teda až potom, čo do § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka bola zapracovaná ako neprijateľná zmluvná podmienka v spotrebiteľskej zmluve aj podmienka vyžadujúca v rámci dojednania rozhodcovskej doložky od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní. Za vtedy platného právneho stavu mohla byť dojednaná rozhodcovská doložka takéhoto znenia platne len za predpokladu, že bola vyjadrená určite, jasne a zrozumiteľne, alebo že bola individuálne dojednaná. Vzhľadom k veľmi stručnej, všeobecnej, nekonkrétnej informácii poskytnutej žalobcovi pri uzatváraní doložky

o rozhodcovskom konaní, je treba považovať za správny záver prvostupňového rozsudku to, že rozhodcovská doložka v poisťnej zmluve nebola individuálne dojednaná.

Z týchto dôvodov odvolací súd v súlade s § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o zrušení rozhodcovského rozsudku zo dňa 19.1.2012.

Potvrdený bol aj výrok rozsudku o odklade vykonateľnosti zrušovaného rozhodcovského rozsudku. Aj keď o tomto odklade malo byť logicky rozhodované v čase po podaní návrhu na začatie konania, je aj v súčasnosti daný dôvod pre takéto rozhodnutie, keďže toto rozhodnutie odvolacieho súdu nadobudne právoplatnosť až jeho dorúčením účastníkom.

Žalovaný v podanom odvolaní výslovne nespomína, že by napádal aj výrok rozsudku, ktorým bol zamietnutý návrh na prerušenie konania. Vzhľadom k tomu, že odvolaním napadol výslovne celý rozsudok, musel sa odvolací súd zaoberať aj týmto výrokom, avšak len v rozsahu danom dôvodmi odvolania. Žalovaný navrhol prerušiť konanie do rozhodnutia Ústavného súdu SR vo veci sp. zn. II.ÚS 382/2013. V uvedenej veci Ústavný súd SR rozhodol dňa 30.9.2014, že základné práva žalovaného porušené neboli a že jeho sťažnosti nevyhovuje.

Z týchto dôvodov bol potvrdený aj výrok napadnutého rozsudku o zamietnutí návrhu na prerušenie konania.

Dôvody podaného odvolania nespochybňujú správnosť napadnutého rozsudku vo výroku o náhrade trov prvostupňového konania. Vzhľadom k viazanosti odvolacieho súdu týmito dôvodmi preto bol bez ďalšieho potvrdený aj tento výrok prvostupňového rozsudku.

Úspech v odvolacom konaní mal žalobca. Preto mu v súlade s § 142 ods. 1 a § 224 ods. 1 O.s.p. vzniklo právo na náhradu všetkých účelne vynaložených trov odvolacieho konania. Žalobca však návrh na priznanie takejto náhrady nepodal. Preto odvolací súd nepriznal náhradu trov odvolacieho konania žiadnemu z účastníkov.

Toto rozhodnutie prijal odvolací senát Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0, s výnimkou rozhodnutia o dlžnom výživnom (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je odvolanie prípustné.